

Richtlijn onpartijdigheid COTAN*
publicatie: december 2018

Doelstelling

Deze richtlijn is door de Commissie Testaangelegenheden Nederland (COTAN) vastgesteld met het oogmerk om houvast te verschaffen aan de beoordelaars (leden van de COTAN en externe beoordelaars), de Eindredacteur Testaangelegenheden en de stafmedewerkers van de COTAN. De onpartijdigheid en integriteit van degenen die betrokken zijn bij het beoordelen van psychodiagnostische instrumenten wordt niet gewaarborgd door gedetailleerde regelgeving, maar vooral door het eigen bewustzijn hierover. Deze richtlijn bevat geen sluitende regels voor alle gevallen, maar dient vooral om dit bewustzijn te bevorderen. Dat betreft een bewustzijn met betrekking tot de vraag of er in een concreet geval bij een specifieke testbeoordeling belemmeringen zijn om deze beoordeling uit te voeren; een bewustzijn met betrekking tot de vraag of het uitoefenen van bepaalde (neven)functies ongewenst is in het kader van de werkzaamheden als beoordelaar of Eindredacteur; een bewustzijn bij beoordelaars en/of Eindredacteur over de vraag welk effect het uitoefenen van een bepaalde (neven)functie, het verrichten van een bepaalde activiteit, het deelnemen aan verschillende onderdelen van het maatschappelijk leven (en de eventuele bezoldiging/vergoeding daarvoor) zal hebben zowel op een specifieke testbeoordeling die voorhanden is als op de onpartijdigheid van de COTAN als geheel. Ook betreft het een bewustzijn bij de stafmedewerkers COTAN dat bovengenoemde aspecten zorgvuldig moeten worden meegewogen bij het toewijzen van beoordelaars aan een te beoordelen instrument. Samengevat: deze richtlijn wil dienen als uitgangspunt en stimulans voor een permanente bewustwording van onpartijdigheid en integriteit. De richtlijn beoogt daartoe criteria te bieden in de vorm van aanbevelingen.

Status en werkingssfeer van de richtlijn

Deze richtlijn is vastgesteld door de COTAN en wordt onderschreven door alle personen die rechtstreeks betrokken zijn bij het beoordelen van psychodiagnostische instrumenten door de COTAN. Iedere betrokkene ondertekent daartoe de Verklaring van onpartijdigheid, die als bijlage aan deze richtlijn is toegevoegd. Deze richtlijn en de Model Verklaring van onpartijdigheid wordt tevens gepubliceerd op de website van het NIP, zodat belanghebbenden er kennis van kunnen nemen. De aanbevelingen in deze richtlijn zijn algemene criteria en vormen geen dwingende voorschriften. In de praktijk zullen zich situaties kunnen voordoen waarin de aanbevelingen niet voorzien. In die gevallen zal moeten worden gehandeld indachtig de in deze richtlijn geformuleerde aanbevelingen.

Uitgangspunten

Een beoordelaar** heeft, evenals ieder ander, bepaalde opvattingen over maatschappelijke, politieke en ethische kwesties, die zijn/haar oordelen kunnen beïnvloeden. Het bestaan van deze opvattingen is onvermijdelijk en hangt nauw samen met de maatschappelijke betrokkenheid en geïnteresseerdheid die noodzakelijk zijn om als beoordelaar te kunnen functioneren. Een beoordelaar dient zich bewust te zijn van deze opvattingen en de mate waarin deze zijn/haar functioneren als beoordelaar van de COTAN en/of het functioneren van de COTAN kunnen beïnvloeden. Tevens moet hij/zij in staat zijn om zich zodanig van zijn/haar persoonlijke opvattingen te distantiëren dat deze opvattingen zijn/haar onpartijdigheid tijdens een beoordeling niet in de weg staan.

Het is de beoordelaar zelf die bij elke door hem/haar te beoordelen instrument waakt over zijn/haar onpartijdigheid. Daarnaast vervullen de stafmedewerkers COTAN een actieve rol bij het bewaken van de onpartijdigheid van de beoordelingen. De onpartijdigheid bij de beoordelingen wordt tevens

procedureel bevorderd door bij iedere beoordeling minimaal twee onafhankelijk van elkaar werkende beoordelaars in te zetten en de Eindredacteur Testaangelegenheden pas te betrekken bij de beoordeling nadat de beoordelaars tot een eerste, eigenstandig oordeel zijn gekomen. Voor meer informatie over de beoordelingsprocedure van de COTAN, klik [hier](#).

Aanbevelingen

Voor beoordelaars

- 1) De beoordelaar waakt ervoor geen beoordeling van een psychodiagnostisch instrument op zich te nemen in het geval hij/zij persoonlijk bij de ontwikkeling van het betreffende instrument betrokken is geweest.
- 2) De beoordelaar zorgt ervoor geen beoordelingen van psychodiagnostische instrumenten op zich te nemen waar hij/zij uit hoofde van andere werkzaamheden zodanig bij betrokken is dat er sprake is van belangenverstremming. Onder ‘andere werkzaamheden’ wordt in ieder geval ook verstaan vroegere werkzaamheden die tot belangenverstremming kunnen leiden.
- 3) Het is iedere beoordelaar toegestaan om bezoldigd of onbezoldigd op te treden als adviseur bij de ontwikkeling van een psychodiagnostisch instrument of mee te werken aan de ontwikkeling van zo’n instrument.
- 4) Als een beoordelaar optreedt als adviseur bij de ontwikkeling van een bepaald instrument of zelf gaat meewerken aan of heeft meegewerkt aan de ontwikkeling van zo’n instrument dan deelt hij/zij dit schriftelijk/per e-mail mee aan de stafmedewerkers COTAN. De beoordelaar wordt in dat geval op geen enkele wijze betrokken bij de beoordeling door de COTAN van het betreffende instrument.
- 5) Indien er gedurende een lopende beoordelingsprocedure omstandigheden wijzigen die mogelijk van invloed kunnen zijn op de onpartijdigheid van een beoordelaar, dan maakt hij/zij hiervan zo spoedig mogelijk schriftelijk/per e-mail melding bij de stafmedewerkers COTAN.

Voor stafmedewerkers COTAN

- 6) De stafmedewerkers COTAN vervullen een actieve rol bij het bewaken van de onpartijdigheid van de beoordelaars van de COTAN.
- 7) Bij de toewijzing van een beoordeling aan beoordelaars wordt gestreefd naar de combinatie van een COTAN-lid en een externe beoordelaar. Tevens krijgen beoordelaars tests toegewezen op basis van hun deskundigheid op een bepaald gebied (zie ook blz. 4 COTAN Beoordelingssysteem voor de kwaliteit van tests, 2010).
- 8) Bij de toewijzing van een beoordeling aan beoordelaars wordt gestreefd naar de combinatie van inhoudelijke en psychometrische expertise.
- 9) Bij de toewijzing van een beoordeling aan beoordelaars wordt erop gelet dat zij nooit een door henzelf of door een directe collega geconstrueerde test beoordelen. Onder ‘directe collega’ wordt hier verstaan: een persoon waarmee de beoordelaar specifiek op het gebied van testconstructie samenwerkt en/ of overleg voert.

Bijlage bij Richtlijn onpartijdigheid COTAN

Model Verklaring van onpartijdigheid

Ten einde onpartijdige beoordelingen te leveren, hecht de COTAN de grootst mogelijke waarde aan de principes van onpartijdigheid.

Ondergetekende verklaart dat hij/zij:

- op een open en onpartijdige manier de werkzaamheden voor de COTAN, waaronder de beoordeling van psychodiagnostische instrumenten, uitvoert.
- alle aanvragers van een beoordeling van een instrument op een gelijke manier zal behandelen en de beoordelingen zal baseren op de criteria die zijn geformuleerd in het [COTAN Beoordelingssysteem voor de kwaliteit van tests](#) (Evers, Lucassen, Meijer en Sijsma, 2010) en met inachtneming van de Richtlijn onpartijdigheid COTAN.
- de beoordelingen baseert op objectieve bewijzen en informatie, waarbij de besluitvorming niet wordt beïnvloed door belangen van andere partijen.
- het belang van onpartijdigheid begrijpt bij de uitvoering van de COTAN werkzaamheden/beoordelingen, waarbij op iedere (potentiële) mogelijkheid van belangenverstremming adequate (preventieve) maatregelen worden genomen om de onpartijdigheid te waarborgen.

Ondergetekende is door het ondertekenen van deze verklaring verplicht om de werkzaamheden ten behoeve van de COTAN zo onpartijdig als mogelijk uit te voeren.

Naam:

Datum:

Plaats:

Handtekening:

* Deze richtlijn is gebaseerd op de [Leidraad onpartijdigheid en nevenfuncties in de Rechtspraak, januari 2014](#) van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak.

** Ter bevordering van de leesbaarheid wordt de term ‘beoordelaar’ gebruikt voor zowel beoordelaars van de COTAN, de Eindredacteur Testaangelegenheden en de stafmedewerkers COTAN, tenzij er sprake is van een specifieke aanbeveling die uitsluitend geldt voor een van deze categorieën.